

Правоохоронна діяльність розглядається як вид державної діяльності, яка здійснюється з метою охорони права спеціально уповноваженими державними органами, шляхом застосування юридичних заходів впливу у відповідності до закону та неухильного дотримання встановленого порядку. Правоохоронні органи покликані вирішувати такі задачі: 1) захищати права людини і основоположні свободи, що закріплені в Конституції і національному законодавстві; 2) бути джерелом інформації про права людини для народу та органів влади, підвищувати рівень освіченості в галузі прав людини, заохочувати становлення цінностей і розвиток настанов, що сприяють повазі до прав людини та їхнього усвідомленню; 3) аналізувати стан з правами людини у своїй країні та її окремих регіонах.

Тому, підготовка майбутніх офіцерів Міністерства внутрішніх справ України до професійної діяльності передбачає формування психологічної підготовленості до дотримання захисту прав людини.

Наразі, надамо конкретне визначення прав людини. Основні права людини – це певні можливості людини, які необхідні для її існування та розвитку в конкретно-історичних умовах, об'єктивно визначаються досягнутим рівнем розвитку людства (економічним, духовним, соціальним) і мають бути загальними та рівними для всіх людей. Права людини – це універсальні правові гарантії, які охороняють окремих осіб і групи осіб від дій органів влади, котрі порушують основні свободи і принижують людську гідність. Права людини зобов'язують органи влади вживати відповідних заходів і забороняють їм інші дії; належать людині від народження, тому вони є природними, невід'ємними і невідчужуваними; універсальні, засновані на принципі рівності; вони гарантовані кожному, хто знаходиться під юрисдикцією даної держави.

Сферою професійної діяльності офіцера Міністерства внутрішніх справ України є людські стосунки, що регламентуються правом. Їх діяльність пов'язана з нормами права, сама вона також ґрунтується на найсуворішому дотриманні закону. Саме тому професійна діяльність працівника органів внутрішніх справ України є важливою і відповідальною державною справою, має державний характер. Таке призначення органів МВС України, обумовлює необхідність визначення сутності психологічної підготовленості майбутніх офіцерів до дотримання захисту прав людини.

Психологічна підготовленість майбутніх офіцерів МВС України до дотримання захисту прав людини, розглядається нами, як кінцевий результат їхньої професійної підготовки, інтегральне особистісне утворення, яке включає структурні компоненти (мотиваційний – потреба успішно виконати поставлене завдання, інтерес до діяльності, прагнення досягти успіху та показати себе з кращого боку; пізнавальний – розуміння обов'язків, завдань, оцінку їх значущості, знання засобів досягнення мети, уявлення можливих змін обстановки; емоційний – почуття відповідальності, впевненість в успіху, натхнення).

ПРАВО НАРОДУ ВІЛЬНО РОЗПОРЯДЖАТИСЯ СВОЇМИ ПРИРОДНИМИ РЕСУРСАМИ

Кориневич А.О., к.ю.н., асистент кафедри міжнародного права Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Міжнародне енергетичне право є складовою частиною сучасного міжнародного права, яка регулює міжнародні (переважно міждержавні) відносини у сфері використання енергетичних ресурсів. На відміну від багатьох інших галузей міжнародного права, зокрема міжнародного права захисту прав людини та міжнародного гуманітарного права, де основна увага приділяється захисту окремого індивіда, у міжнародному енергетичному праві основна увага прикута до колективного права, а саме до права народу вільно розпоряджатися своїми природними ресурсами.

Принцип постійного суверенітету держави або народу над своїми природними (енергетичними) ресурсами, заснований на праві народу вільно розпоряджатися своїми природними ресурсами, є основним галузевим принципом міжнародного енергетичного права, його структуроутворюючим нормативним фактором. Основний галузевий принцип як структуроутворюючий нормативний фактор галузі – один з проявів специфіки міжнародного права, для якого характерним є піднесення принципу в ступінь правової норми. Цей принцип ґрунтується на двох завданнях Організації Об'єднаних Націй: праві самовизначення колоніальних народів та економічному розвитку країн, що розвиваються. Формування цього принципу є нелегким питанням, адже він розвивався здебільшого на основі резолюцій Генеральної Асамблеї ООН, а не на основі укладення міжнародних договорів чи сталої практики держав. Саме Генеральна Асамблея ООН відіграла головну роль при обговоренні питання постійного суверенітету над природними ресурсами, а вже згодом цей принцип набув свого закріплення і в міжнародних договорах.

Нормативного закріплення принцип суверенітету над природними ресурсами набув у Резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1962 року № 1803, в якій встановлюється, що право народів та націй на невід'ємний суверенітет над їхніми природними багатствами і ресурсами повинно здійснюватися в інтересах їхнього національного розвитку і добробуту відповідних держав. Частина 2 статті 1 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права 1966 року встановлює, що всі народи для досягнення своїх цілей можуть вільно розпоряджатися своїми природними багатствами і ресурсами без шкоди для будь-яких зобов'язань, що випливають з міжнародного економічного співробітництва, заснованого на принципі взаємної вигоди, та з міжнародного права. Наступні міжнародно-правові акти, а саме Декларація про встановлення нового міжнародного економічного порядку від 1 травня 1974 року, Хартія економічних прав і обов'язків держав від 12 грудня 1974 року, Договір до Енергетичної Хартії 1998 року говорять вже про постійний суверенітет над природними ресурсами не народу або нації, а держави як форми уособлення цього народу або нації.

Проте, деякі міжнародно-правові акти у сфері захисту прав людини продовжують включати положення про право народів вільно розпоряджатися своїми природними ресурсами. Зокрема стаття 21 Африканської хартії прав людини та народів 1981 року встановлює, що всі народи повинні вільно розпоряджатися своїм багатствами та природними ресурсами. Це право повинно здійснюватися виключно в інтересах народу, в жодному випадку народ не може бути позбавлений цього права. Окрім закріплення у багатьох міжнародно-правових актах, принцип постійного суверенітету держави (народу) над своїми природними ресурсами став принципом звичаєвого міжнародного права і це підтвердив Міжнародний Суд ООН у рішенні по справі збройних дій на території Конго (Демократична Республіка Конго проти Уганди, 19 грудня 2005 року).

Таким чином право народу вільно розпоряджатися своїми природними ресурсами є одним із найважливіших колективних прав за міжнародними договорами в сфері захисту прав людини, а відповідний принцип постійного суверенітету держави (народу) над своїми природними ресурсами є основним галузевим принципом міжнародного енергетичного права, який має як договірну, так і звичаєву природу.

ПРАВА ЛЮДИНИ ТА КАТУВАННЯ

Скрипка І.В., молодший науковий співробітник ВОНДР НАВС

В Європі на національних та міжнародних рівнях існує загальна заборона катувань. Водночас на практиці є загроза тероризму, якому здійснюється протидія. Виявляється, що ці два явища – заборона катувань та протидія